

VSEBINA

Prva pomoč	7
Plesna ura	12
Mama/pižama, ata/copata	19
Gradbišče	30
Prosti slog	41
Umetnine	52
Ne štekam	67
Naredi sam	76
Priveski	93

PRVA POMOČ

Spoštovani Srečko Kosovel,

zelo sem jezna na vas! Krivi ste, da sem pisala dvojko. Profesorica Kovač, naša učiteljica slovenščine, nam je v četrtek vrgla na klopi fotokopije vaše pesmi in o njej smo morali napisati interpretativni esej. Pošiljam vam svoj spis, da boste lahko sami videli, česa sem se o tej pesmi domislila. Ni kaj dosti. Iskreno povedano, ne vem, kaj ste s pesmijo hoteli povedati!

Kovačka se je seveda takoj spravila name. »Vsebine pesmi nisi razumela!« je rekla in vse počekala s svojim rdečim kulijem. Od takrat nočem več imeti ničesar s pesmimi! Imam jih vrh glave! Oprostite. Saj mogoče ne morete nič zato, mogoče je samo Kovačka kriva za vse.

Na pomoč!

Ana Novak, Kostanjeva ulica 12, Zgornja Kapla

To jezno pismo mrtvemu pesniku je šestnajstletna Ana napisala v svoj dnevnik. Kar se ji je zgodilo, se lahko zgodi vsakomur, ki je že videl kakšno šolo od znotraj. Škoda pravzaprav! Najslabše pri tem ni ocena 2; navsezadnje si lahko tudi s povprečno oceno 4,9 bedak in bedak ostaneš. (Ne da bi imeli kaj proti najboljšim v razredu. Tudi piflarji so lahko pametni.) Najslabše je, da lahko takšna ura slovenščine marsikomu prežene veselje, veselje do besed in veselje do svobodnega čaranja z njimi. Brez domačih nalog, brez interpretativnih esejev, brez učnih listov in ugank, kot je ta:

1. V kakšnem položaju je lirski subjekt v pesmi? Presodite, kolikšna je njegova trdnost, gotovost in varnost.
2. Kakšno je razmerje epskega in lirskega v Kosovelovi Baladi o brinjevki? S katerimi slogovnimi sredstvi pesnik ustvarja občutek baladnosti? Kaj prinese slovnična uporaba dovršnika in nedovršnika ter sedanjika na semantični ravni? / ... /

Nasploh se večina obnaša tako, kot da so pesmi nekaj posebnega, nekaj za izbrance, nekaj, česar večina sploh ne more zaštekati. In veliko nas pade na to finto in si rečemo: To ni zame, s tem nimam kaj početi, hvala lepa, si bom raje kupil kakšno kriminalko ali priročnik za hujšanje ali turistični vodnik po Maroku, nikakor pa ne pesniške zbirke. Čisto dobro mi gre tudi brez lirike.

Ampak to ni res. Takšni ljudje se samoomejujejo. Kajti na vsem svetu ni možganov, v katerih ne bi gomazele pesmi. To lahko dokažem! Rad bi srečal kakšnega petletnika, ki še ni slišal

Ringa , ringa raja,
muca pa nagaja ...

ali pa

Biba leze, biba gre ...

ali pa

Mi se imamo radi,
radi, radi, radi ...

Kadar predvajajo državno himno, si jo brundajo celo jekleni poklicni športniki, ko stojijo na zmagovalnih stopničkih, in državna himna – to pač vsi vemo! – je pesem. Moja pobožna babica je zdrdrala svojo Zdravamarijo kot v spanju, in kaj je Zdravamarija drugega kot pesem. Ne da bi naštevali tisoče pesmi, ki brenčijo po naših glavah! Čisto vseeno je, ali je to Lojtrca domačih z Ansambлом Lojzeta Slaka ali Narodnimi Čuki ali kakšna stara popevka kot Poletna noč ali Dan ljubezni. Kar pomeni enemu rock'n roll, lahko pomeni drugemu zadnja kičasta pesmica s hit lestvice. Ali iz mp3-ja ali iz avtoradia, od povsod prihajajo pesmi: I can't get no satisfaction, Madonna, reggae, Pankrti – sami refreni, ki nočejo iz glave, sami verzi, za vsakega nekaj, brez napora, čisto brez komentarjev, brez referatov, brez terorja.

Najbolje bo torej, da najprej pozabimo vse, kar so nam vtepal v glavo, in začnemo na začetku. Povsem na začetku. S tem, kar je vsak od nas že od nekdaj

slutil, ne da bi mu učitelj slovenščine to razložil. Na primer: kako pravzaprav vemo, ali je neko besedilo pesem ali ne?

Molière je napisal znamenito komedijo, v kateri se norčuje iz nekega ubogega novopečenega bogataša. Ta gospod s priimkom Jourdain se zanima za neko damo iz boljših krogov; rad bi ji napisal ljubezensko pismo. Ampak kako? Najel je učitelja filozofije, da bi mu pri tem pomagal.

Gospod Jourdain: Lepo, ne?

Učitelj filozofije: Zelo. Bi radi napisali kaj v verzih?

Gospod Jourdain: Ne, ne, nobenih verzov.

Učitelj filozofije: Se pravi, v navadni prozi.

Gospod Jourdain: Ne, ne v prozi ne v verzih.

Učitelj filozofije: Bo moralo biti v enem ali v drugem.

Gospod Jourdain: Zakaj?

Učitelj filozofije: Zato, gospod, ker se izražamo izključno v prozi ali v verzih.

Gospod Jourdain: Izključno v prozi ali v verzih ...?

Učitelj filozofije: Gospod, kar ni proza, je verz; in kar ni verz, je proza.

Gospod Jourdain: To, kar zdajle govoriva, kaj je to?

Učitelj filozofije: Proza.

Gospod Jourdain: Kaj? Če rečem: «Nikolina, daj mi copate pa nočno čepico!» - je to proza?

Učitelj filozofije: Da, gospod.

Gospod Jourdain: Neverjetno. Leta in leta že govorim prozo, pa tega sploh ne vem, in sem vam zelo zelo hvaležen za vaše znanje.

Filozof precej nefer izkorišča svojo stranko samo zato, ker pozna nekaj grških besed, za katere self-made man še nikoli ni slišal. To se nam seveda ne more zgoditi. Samo kakšno knjigo odpremo in že na prvi pogled vidimo, ali vrstice tečejo po vsej širini strani ali pa je na desni veliko praznega prostora. Neprekinjeni tekst: proza. Odsekane vrstice: vsaka vrstica en verz, torej poezija. A za-

deva ni tako enostavna. Tukaj imamo na primer dve besedili, obe z odsekanimi vrsticami, in zdaj sprašujem sebe in vas: Katero besedilo je pesem?

Da lahko iskano spletno stran najdemo, ima vsaka enolično določen spletni naslov. Spletni naslov vsebuje protokol za doseganje strani, spletni strežnik ali omrežno lokacijo, kjer se stran nahaja, pot do datoteke, v kateri je stran shranjena, in ime datoteke.

Samotno sanja drevored
svoj dolgi, mračni sen.
Pod tihim nebom tih je svet
in truden in meglen.
Moj bog, kako poln miru
pred smrtjo je večer!
Od daleč, daleč ni glasu,
življenja ni nikjer ....

V računalniškem priročniku ni čutiti poezije, nasprotno pa »Samotno sanja drevored« zveni tako kot verz, za povrh pa ga je napisal še Josip Murn Aleksandrov, znani pesnik iz obdobja moderne.

Vrstice torej še ne pomenijo ničesar, sicer bi lahko katerikoli poljubni tekst natisnili tako, da bi bil videti kot pesem. Točno to je pisatelj, ki mu je ime Peter Handke, napravil pred približno štiridesetimi leti. Takrat nam je predstavil tole pesem:

Postava NK Dinamit dne 27. 1. 1968

SIMONVIČ
VODOPIJA MEGLIČ
MIHA PETRIČ TOPLAK NIKOLIČ
MUJADINOVIČ PREGL BELEC MARKO PETRIČ ZLATOVIČ

Začetek tekme ob 15. uri

Ampak to je napravil samo zato, da bi nas jezil. Smejali smo se, vendar mu nismo nasedli.

Torej: če vrstice ne zapolnijo celega lista, to samo po sebi še ne naredi pesmi.